

Økonomiske konsekvenser for kommunerne ved etablering af et friplejehjem

Behov for flere plejeboliger

1. Baggrund

Antallet af ældre med behov for en plejebolig er stigende, og mange kommuner har derfor behov for at få opført flere plejeboliger de kommende år. Flere plejeboliger kan tilvejebringes ved at opføre et traditionelt kommunalt plejecenter, herunder et selvejende plejecenter på driftsoverenskomst eller ved at der etableres et friplejehjem.

Kommuner drøfter mulighederne med friplejehjem

Flere kommuner drøfter mulighederne for, at friplejehjem kan bidrage til at imødekomme behovet for flere plejeboliger. Det mener vi i DI er positivt, da det er en god måde at sikre både det nødvendige antal plejeboliger og et mangfoldigt udbud til borgerne.

Lokale debatter mangler nuancer

DI har i flere tilfælde bemærket, at de lokale debatter om fordele og ulemper ved de benytte et friplejehjem til at øge antallet af plejeboliger ikke får alle nuancerne om udgifter og indtægter med.

Dette notat skal derfor ses som et supplement til jeres lokale drøftelser.

Private finansierer opførelsen af friplejehjem

2. Kommunen har ingen udgifter til etablering af friplejeboliger

Det er friplejeverandøren, der har finansieringsansvaret for etablering og drift et friplejehjem. Kommunen skal dermed ikke finansiere grundkapitalsindskud i forbindelse med etableringen, som det vil være tilfældet med et traditionelt kommunalt plejecenter. Tilsvarende skal kommunen ikke betale for evt. tomgangsleje på et friplejehjem.

Deponeringspligt ved aftale om anvisningsret

Hvis kommunen indgår en aftale om anvisningsret med friplejeverandøren, vil der være krav om deponering, og kommunen vil være forpligtet til at betale evt. tomgangsleje tilsvarende som på kommunale plejecentre og selvejende plejecentre på driftsoverenskomst.

Friplejehjem dækker behov

Selvom om friplejeboliger ikke indgår i den kommunale forsyning af plejeboliger, bidrager de til at dække et behov lokalt.

3. Samme omkostninger til borgere i kommunale plejeboliger og friplejeboliger

Taksten svarer til kommunens egne omkostninger

Med ændringen af lov om friplejeboliger i 2015 blev afregningsmodellen ændret, så taksterne til friplejehjemmene svarer til beliggenhedskommunens omkostningsniveau. Udgangspunktet er, at kommunen og friplejeboligleverandøren aftaler taksten. Alternativt fastsættes taksterne på baggrund af de gennemsnitlige langsigtede direkte og indirekte omkostninger ved drift af tilsvarende kommunale plejeboliger.¹ Den ændrede afregningsmodel betyder, at friplejeboligleverandøren og kommunen har samme grundvilkår.²

Selvforsikring koster mere end nul kr.

I flere sagsfremstillinger er en række af de kommunale udgifter imidlertid udeladt, når taksten til friplejehjemmet skal sammenlignes med omkostningerne ved kommunal drift. Eksempelvis er udgifter til forsikringer, herunder arbejdsskade udeladt pga. selvforsikring. Men selvom kommunen er selvforsikret vil udgiften for kommunen være større end nul og skal indregnes for at sikre sammenlignelighed.

Manglende løbende vedligeholdelse er dyrt

Tilsvarende gælder for indirekte omkostninger som afskrivninger og forretning af den investerede kapital. Anlægsudgifter er også udgifter for kommunen, selvom de ikke indgår i driftsbudgettet. Derudover repræsenterer en utilstrækkelig løbende vedligeholdelse og deraf oparbejdningen af et vedligeholdelsesefterslæb en kommende udgift for kommunen – også selvom det ikke umiddelbart fremgår af regnskabet.

Realistiske overheadomkostninger

I en sagsfremstilling fastsættes overheadomkostningerne for kommunale plejehjem til nul kr. Taksten skal imidlertid indeholde de omkostninger, som et kommunalt plejehjem trækker på fra den kommunale organisation, herunder eksempelvis overordnet ledelse, lønudbetaling og administration, HR mv.

Kommunerne får momsrefusion

Der er også sagsfremstillinger, der lægger moms til friplejehjemstaksten i sammenligningen med udgifterne til kommunale plejeboliger. For netop at sikre at momsens ikke skal medføre ulige vilkår, får kommunen momsrefusion fra staten. Dermed har kommunen i sidste ende ikke udgifter til moms i forbindelse med borgerens valg af friplejebolig.

Disse eksempler på et fejlagtigt grundlag er med til at give et billede af, at friplejehjem medfører øgede omkostninger for kommunen. Og det på trods af, at det klart fremgår af lovgivningen og bekendtgørelsen, at taksten skal svare til beliggenhedskommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger.

---

¹ Lov om friplejeboliger § 32, stk. 1, jf. serviceloven § 174

² [Friplejeboliger - et privat alternativ til kommunale plejeboliger | Horten](#)

Ingen udgifter til pleje og omsorg til udenbysborgere	4. Omkostninger forbundet med udenbysborgere For de borgere, der flytter ind på et friplejehjem fra en anden kommune, vil den anden kommune være betalingskommune for bl.a. den pleje, omsorg og boligstøtte, som borgeren modtager i friplejeboligen. ³
Ingen dobbeltvisitation til friplejehjem	Der vil imidlertid ikke være udgifter til visitation, når borgere fra andre kommuner flytter ind på et friplejehjem. Reglerne om dobbelt visitation gælder kun, hvis borgere fra andre kommuner ønsker at flytte ind i en plejebolig inden for den kommunale forsyning. ⁴
Beliggenhedskommunen skal betale hjemmesygeplejen	Beliggenhedskommunen vil dog skulle betale for <i>kommunale</i> sundhedsydelse jf. sundhedsloven. Det er eksempelvis hjemmesygepleje, som beliggenhedskommunen også betaler for andre borgere fra andre kommuner, der i forbindelse med ophold får brug for hjemmesygepleje, herunder gæster, turister og ophold i sommerhuse.
Betalingskommunen afregner KMF	En udbredt misforståelse er, at beliggenhedskommunen skal betale den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsnen (KMF) for udenbysborgere, der flytter i en friplejebolig. Det er imidlertid ikke tilfældet. Den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsnen (KMF) betales af kommunen med den generelle betalingsforpligtelse. ⁵
Indtægter fra kommuneskat og arveskat	5. Indtægter forbundet med udenbysborgere Når borgere fra andre kommuner flytter ind i en friplejebolig, bliver beliggenhedskommunen borgerens bopælskommune. Det betyder, at borgeren betaler indkomstskat og arveskat til beliggenhedskommunen.
Beliggenhedskommunen får tilskud og udligning	Som konsekvens af udligningsreformen vil det fremover være kommunernes befolkningstal, der ligger til grund for udligningen frem for betalingskommunetallet. Det betyder konkret, at hvor det tidligere var betalingskommunen, dvs. udenbysborgerens oprindelige kommune, der fik bloktilskud og generelle tilskud, vil det fremover være beliggenhedskommunen. ⁶

---

³ Retssikkerhedsloven § 9 c

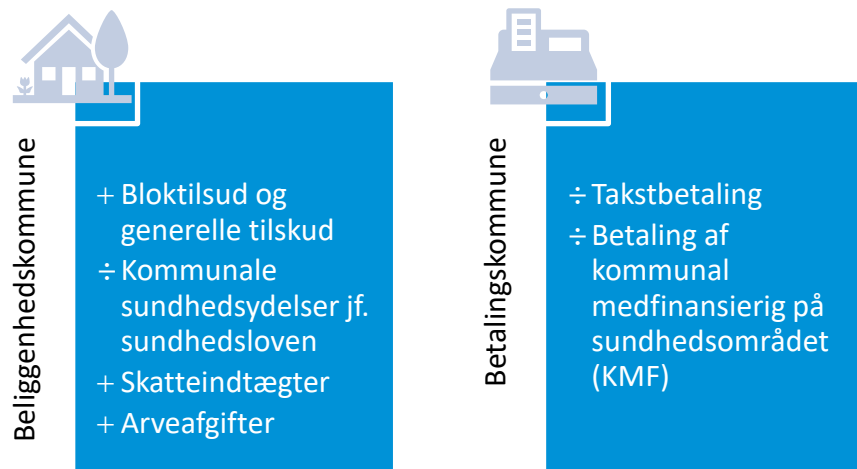
⁴ <https://www.borger.dk/aeldre/Aeldre-og-bolig/Bolig-til-aeldre>

⁵ Sundhedsloven § 238; [Svar på spørgsmål SUU 958 alm. del \(2016-17\)](#)

⁶ [Kommuner kan tjene op til 120.000 kroner på at tiltrække ældre fra andre kommuner til plejeboliger \(nb-okonomi.dk\)](#)

6. Gevinst eller udgift?

Fordelingen af indtægter og udgifter mellem beliggenheds- og betalingskommunen kan opsummeres i nedenstående figur.

Begrænsede sundhedsudgifter til beboere på plejehjem

Udgifterne til kommunale sundhedsydelse efter sundhedsloven til beboere på plejehjem estimeres typisk til omkring 30-35.000 kr. årligt. Hvis den tilflyttende borger har en skattepligtig indkomst på omkring 175.000 kr. årligt, vil skatteindtægten alene dække udgifterne til de kommunale sundhedsydelse.⁷

Sundhedsudgifter dækkes typisk af skatteindtægter

Grundbeløbet for en folkepensionist i 2019 var i gennemsnit knap 140.000 kr. I samme år var den gennemsnitlige skattepligtige indkomst pr. folkepensionist omkring 215.000 kr.⁸ Dette viser, at kommunerne i gennemsnit har været sikret dækning af udgifterne forbundet med borgerens tilflytning gennem skatteindtægterne alene.

Dertil har beliggenhedskommunen indtægter fra arveafgifter, bloktilskud og generelle tilskud som følge af udligningsreformen.

⁷ Alle nævnte priser og satser er angivet i 2019-priser, hvorpå beregningen er foretaget.

⁸ Den gennemsnitlige skattepligtige indkomst er hentet fra Danmarks Statistisk, tabel INDKP104.